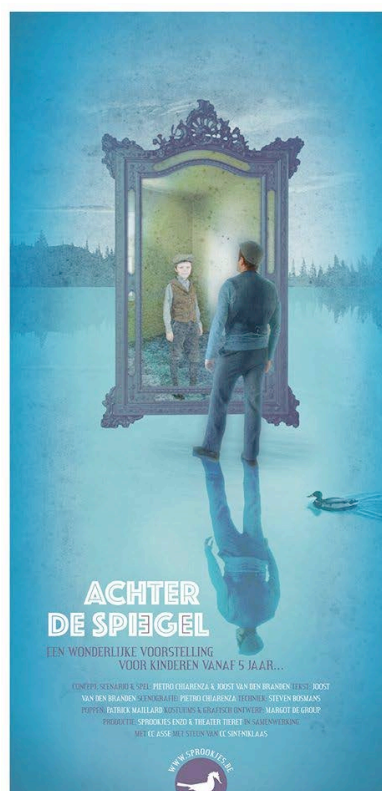

ACHTER DE SPIEGEL

(5+)

Lesmap 3^e kleuterklas - eerste graad lager

Lesmap 3^e kleuterklas - eerste graad lager

Concept, scenario & spel: Pietro Chiarenza & Joost Van den Branden

Tekst: Joost Van den Branden

Scenografie: Pietro Chiarenza

Techniek: Steven Bosmans

Poppen: Patrick Maillard

Kostuums & grafisch ontwerp: Margot de Group

Beste leerkracht,

In deze lesmap vindt u heel wat materiaal rond **Theater Tieret, Sprookjes enzo** en de voorstelling '**ACHTER DE SPIEGEL**'.

Goed om weten vooraf ...

*Op zich is het niet nodig om deze voorstelling op voorhand te bespreken in klasverband. We houden ervan ons publiek (aangenaam) te **verrassen**. Wel is het mogelijk en vooral zinvol met jongere leerlingen (derde kleuterklas en eerste graad lager onderwijs) de thematiek en het concept even toe te lichten. Ook het **inleidend tekstje** (zie p. 5) mag/kan gerust meegegeven worden op voorhand.

*Theater Tieret brengt **figurentheater** in een mix van live-acteurs en poppen . Sprookjes enzo werkt met mooie beelden en gestyleerde beweging. Voor vele leerlingen is dit misschien een nieuw gegeven. Hen er even op voorhand over vertellen, maakt het ongetwijfeld makkelijker ...

*Voor leerlingen die nog niet vaak naar theater gingen, is het ongetwijfeld nuttig nog even de vaste '**theatercodes**' te overlopen: lichten uit, spots aan en kijken, luisteren en genieten. Net zoals u, in de klas, hebben wij graag een publiek dat 'open' staat voor iets nieuws, met het respect om naar iemand te luisteren. Dit is niet steeds evident in tijden waarin kinderen opgroeien temidden TV- en theatershows waarin ze net "eens heel luid moeten mee roepen" of meeklappen bij elke streep muziek. Toch zijn we ervan overtuigd dat kinderen en jongeren nog steeds een uurlang zwijgend kunnen genieten van een voorstelling; met een beetje hulp van u lukt het ons vast hen vanaf de eerste minuut te boeien.

*Theater Tieret brengt theater, met vaak '**gelaagde**' teksten, d.w.z. dat jongere leerlingen tekstueel misschien niet alles vatten, maar door de context zijn ze ongetwijfeld toch in staat het verhaal steeds te volgen. Jonge kinderen halen, zo ondervonden we, immers vaak veel meer uit het visuele aspect van een voorstelling dan volwassenen.

Hopelijk beleven jullie, samen met de leerlingen, veel plezier aan de voorstelling én de verschillende activiteiten en laten ze jullie nog lang van 'ACHTER DE SPIEGEL' nagenieten. Heb je verder nog vragen, suggesties of wil je meer over **Theater Tieret en Sprookjes enzo** te weten komen, dan kan je steeds terecht op: www.tieret.be of op info@tieret.be

www.sprookjes.be of op maya@sprookjes.be

We zouden het erg leuk vinden om nadien, wanneer jullie de voorstelling met de leerlingen verwerkt hebben, enkele reacties te horen. Stuur ze ons gerust per mail door! Alvast heel erg bedankt en geniet ervan!!

THEATER TIERET – WASDA?

Theater Tieret werd in 2002 opgericht, maar groeide in korte tijd uit tot één van de revelaties in het Vlaamse figurentheaterlandschap. De voorbije seizoenen slaagden we erin met producties zoals 'Sprook', 'Land in zich', 'Eefje Donkerblauw', 'Hybris', 'Kronkel', 'Poezewoezewoef', 'Dwarf', 'Labyrint', 'Rimpelwals' en 'Roepie Roepie' meer dan 950 x door de Vlaamse cultuurcentra geprogrammeerd te worden. Ook in de Nederlandse theaterhuizen krijgen we stilaan voet aan de grond.

Theater Tieret staat voor vormelijk én inhoudelijk suggestief, krachtig theater met een humoristische, speelse toets. Toch kiezen we vaak voor niet zo voor de hand liggende onderwerpen of conceptuele keuzes die we aantrekkelijk en toegankelijk trachten te vertalen naar ons doelpubliek.

Hierbij willen we een zo breed mogelijk publiek proberen boeien en prikkelen, zonder ons te bedienen van algemeenheden of open deuren. We hoeden ons voor populistische, voorgekauwde toegevingen, waarbij kinderen/jongeren als doelpubliek al te vaak worden onderschat, gepamperd en betutteld. Kortom: we kiezen voor theater dat moet beklijven, soms mag jeuken en vooral even mag blijven nazinderen.

Tieret heeft van bij de oprichting resoluut gekozen voor **figurentheater** in een mengvorm van acteurs, poppen/figuren/objecten en vaak live muziek. Deze mengvorm levert een boeiend spanningsveld op, waarbij de verschillende actoren elk door hun eigenheid een meerwaarde geven aan het conceptueel eindpunt. **Tieret** experimenteert vooral graag met de eigenheid van poppen; we tasten nog voortdurend de grenzen af van wat al dan niet kan ontstaan aan chemie tussen mens en stof of latex, tussen acteur en pop. Nog steeds verbazen we onszelf én ons publiek over de kracht van een figuur, de kracht van de 'ver-beelding'.

Wat je ziet als je de ogen sluit, bestaat echt ... een ogenblik lang.

SPROOKJES EN ZO, WASDA?

Sprookjes enzo werd ingericht in 2006, toen Pietro Chiarenza, een Italiaanse theatermaker, en Maya Van Puymbroeck, op dat moment communicatiemedewerkster bij de Zomer Van Antwerpen, elkaar ontmoetten in Antwerpen en besloten een gezelschap op te richten dat zich toelegde op een sterk visueel gericht, kwalitatief hoogstaand theater voor jonge kinderen, in de traditie van de Italiaanse 'dramaturgie van het object' (drammaturgia dell'oggetto).

Sindsdien neemt Maya de dagelijkse leiding van het gezelschap op zich, terwijl Pietro instaat voor de artistieke leiding. Ze worden geruggesteund door Marcello Chiarenza, de vader van Pietro, die als auteur vaak heeft bijgedragen aan de voorstellingen en die kan bogen op een enorme ervaring binnen het kindertheater, niet alleen in zijn vaderland Italië, maar ook in internationaal.

De gezamenlijke inzet van Sprookjes en zo is verhalen vertellen, verhalen zoeken om te vertellen en dit door middel van een bijzonder rijke taal.

Het is verteltheater gekoppeld aan figuratieve kunst. Sprookjes enzo gelooft dat deze vorm van objectentheater werkt voor alle kinderen, van 1 tot 10 jaar. Door hen op te splitsen in ruime ontwikkelingsfasen (1-3 jaar: peuters, 3-5 jaar: kleuters, 5-10 jaar: schoolgaande kinderen) kan **Sprookjes enzo** heel specifiek met hen werken.

Sprookjes enzo speelt in gelijk welke ruimte, theatrale en niet-theatrale locaties, om op die manier een heel breed publiek te bereiken.

HET VERHAAL

'Kom hier, lief kind, dat ik vertel

Over een man die ging en zocht

Waar niemand ooit was, kwam hij wel

Daar voerde hem zijn lange tocht

Na jaren zoeken vond hij daar

De plek ginds aan de and're kant

Want luister, kind, het is echt waar

Achter de spiegel lag dat land'

Theater Tieret & Sprookjes enzo bundelen voor het eerst de krachten en nodigen jullie uit op een wonderlijke tocht langs vergeten kinderrijmpjes, bizarre situaties, gekke figuren en nostalgische kleuren!

Achter de spiegel belooft een bijzondere reis te worden vol wondere beelden en warme klanken. Voor écht iedereen vanaf 5 jaar. Verdwaal je mee?

DE PERSONAGES

- **Jeroen:** je ziet hem in zijn woonkamer. Hij is poppenspeler en repeteert voor de voorstelling. Maar plots verliest hij zijn stem en krijgt onverwachte hulp van de wereld achter de spiegel.

- **Geronimo:** leeft in het fantasierijk achter de spiegel, neemt Jeroen mee naar de wonderbaarlijke wereld die schuilt achter zijn spiegelbeeld.

- **Het konijn:** beheerst wind, regen en onweer. Brouwt magische wonderen in een toverachtige boom. Misschien kan hij Jeroen wel helpen zijn stem terug te vinden?

DE POPPEN

Bekpoppen

In de voorstelling wordt gebruik gemaakt van bekpoppen.

Een **bekpop** (of mondpop, klapbekpop) is een theaterpop die van onderuit of van achteruit wordt bewogen. Hierbij bewegen de vingers van de poppenspeler rechtstreeks de mond van de pop.

Bekpoppen zijn waarschijnlijk het soort van poppen die het meest bekend zijn bij het grote publiek, vermits deze zeer vaak voorkomen op televisie. Zo zijn bijvoorbeeld de poppen uit The Muppet Show bijna allemaal bekpoppen (Kermit de kikker, Miss Piggy ...), en ook in Sesamstraat wordt veelvuldig gebruik gemaakt van bekpoppen (Tommy, Inny Minny, Grover, Elmo ...). Bert en Ernie zijn misschien wel de meest bekende theaterpoppen wereldwijd, en in België is ook Samson een zeer beroemde bekipop.

Bij bekpoppen wordt de volledige hand van de speler gebruikt om de mond van de pop te bewegen. Om de armen van de pop te kunnen bewegen heeft de poppenspeler dan zijn tweede hand nodig, of er is een tweede poppenspeler nodig.

Hoe worden deze poppen gemaakt?

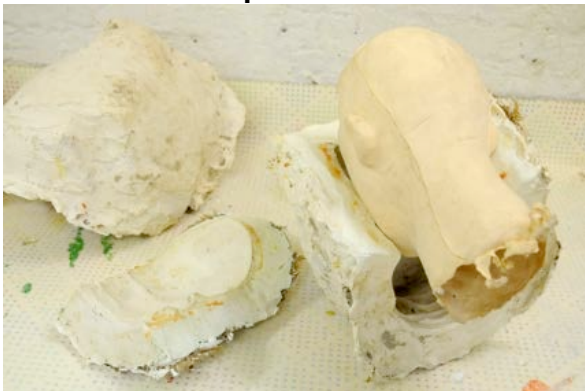
1. Er wordt een **schets** gemaakt van de pop.

2. Het hoofd wordt **in klei geboetseerd**.

3. Er wordt een **plaasteren mal** rond het hoofd in klei gegoten.

4. In de plaasteren mal wordt **latex** aangebracht (= een soort van rubber)

5. Als de latex droog is, kan het hoofd uit de mal worden gehaald.

6. Het hoofd wordt **beschilderd**

7. het lijf van de pop wordt gemaakt.

8. De kleermaakster ontwerpt en bevestigt (indien nodig) de kledij aan de poppen.

DE MUZIEK

Tijdens de voorstelling wordt er muziek gebruikt van de componist Brahms.

naam: Brahms, Johannes

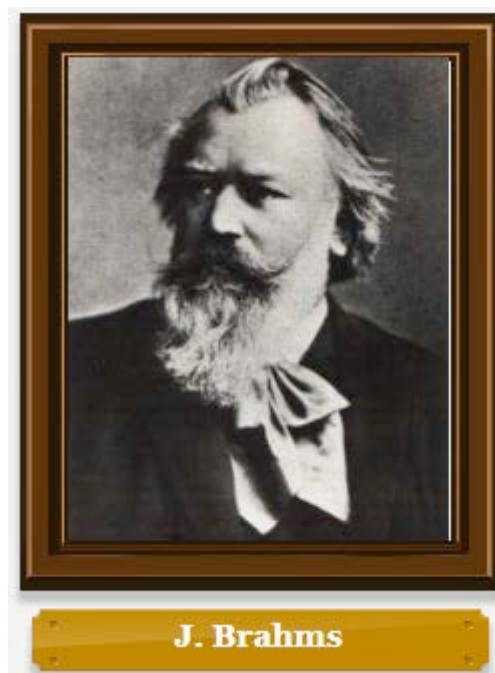
geboren: 7 mei, 1833 in Hamburg (Duitsland)

overleden: 3 april, 1897 in Wenen (Oostenrijk)

job: pianist, dirigent, componist

privé: geen vrouw, geen kinderen - zei zelf dat zijn afschuw voor het huwelijk even groot was als zijn afschuw voor opera

werk: componeert werken voor piano, kamermuziek, symfonieën, liederen - en GEEN opera's!

Kortom.....

Brahms had een succesvolle carrière, niet alleen als componist, maar ook als pianist en dirigent.

Hij werd in Hamburg (Duitsland) geboren, maar ging als jonge man naar Wenen en is daar blijven wonen tot zijn dood (hij werd 64 jaar).

Brahms hield veel van zigeunermuziek, en verwerkte het vaak in zijn eigen composities. Zijn Hongaarse Dansen zijn erg bekend. Kinderen die op muzikles zitten spelen vaak een Wiegelied van **Brahms**.

TIP: Tik in op Youtube: "Brahms slaapliedje". Beluister en bespreek. In de voorstelling wordt ook gebruik gemaakt van een muziekdoosje. Bespreek: waar heb je dit gehoord? Wat was de functie van dat doosje?

Wiegelied Brahms Slaapliedje voor Babys Slaapmuziek 🎵 Baby Muziek 🎵 Ontspanningsmuziek

ZING OF SPEEL ZELF BRAHMS !

Hieronder kan je een eenvoudige partituur vinden van het wiegenlied van Brahms. De tekst is een beetje aangepast aan de voorstelling. Zingen maar! En niet in slaap vallen...

The image shows a musical score for a lullaby by Brahms. It consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of two sharps (F# and C#), and a 3/4 time signature. The melody is written on a single staff. The second staff continues the melody and includes the lyrics: 'Goeden A-vond, goeie-nacht, voor de spie-gel op wacht, op een heer-lij - ke boom. Slaap nu heer - lijk en reis door je droom uit een ma-gi-sche boom. Slaap nu heer - lijk en reis door je droompa- ra - dijs. Slaap nu heer - lijk en reis naar je droompa - ra - dijs.' The third staff continues the melody and includes the lyrics: 'droompa- ra - dijs. Slaap nu heer - lijk en reis naar je droompa - ra - dijs.' The score includes guitar chords: A, E, D, A, E7, and A. The score is numbered 7 and 12.

A
E
7
A
D
A
E7
A

Goeden A-vond, goeie-nacht, voor de spie-gel op wacht, op een heer-lij - ke
boom. Slaap nu heer - lijk en reis door je
droom uit een ma-gi-sche
droompa- ra - dijs. Slaap nu heer - lijk en reis
naar je droompa - ra - dijs.

KIJKEN EN LUISTEREN:

In de film 'the great dictator' met Charlie Chaplin wordt – net zoals in deze voorstelling – gewerkt met muziek van Brahms. (Hongaarse dans nummer 5)
Surf naar youtube en tik in: "great dictator Brahms".

In deze scène speelt Chaplin een kapper die geheel op eigen typische wijze én op de maat van de muziek als barbier een klant gaat scheren...

Ook het beeld van de kleine, ouderwetse radio uit het filmpje werd in de voorstelling gebruikt.

Charlie Chaplin - Brahms Hungarian Dance No. 5 from the "The Great Dictator"

Charlie Chaplin - Brahms Hungarian Dance No. 5 from the "The Great Dictator"

HET DECOR

Enkele mogelijke vragen rond het decor:

- Het grootste decorstuk was een kader en dat werd gebruikt voor 2 zaken, welke? Hoe zag je dat?
- In het theater worden veel leuke voorwerpen gebruikt, attributen, welke attributen zag je? Wat vond je de leukste? Welke de raarste?

NABESPREKING

Hieronder kan je enkele vragen vinden die je kunnen helpen bij de nabespreking van de voorstelling:

1. In het begin zie je Jeroen in zijn woonkamer. Het houten kader doet dienst als raam. Hoe zie je dat?
2. Welke figuren zie je door het raam op straat passeren?
3. Wanneer merk je voor het eerst dat het spiegelbeeld geen echt spiegelbeeld meer is?
4. Geronimo toont Jeroen de magische wereld achter de spiegel. Wat zie je allemaal?
5. Geronimo spreekt een andere taal, hoe komt het dat ze elkaar toch begrijpen?
6. Wie komt er met de echte oplossing voor Jeroen zijn stemprobleem?
7. Wat is er zo speciaal aan de boom?
8. Is Jeroen op het einde nog kwaad op de glazenwasser? Waarom wel/niet?

JE EIGEN SPIEGEL KNUTSELEN

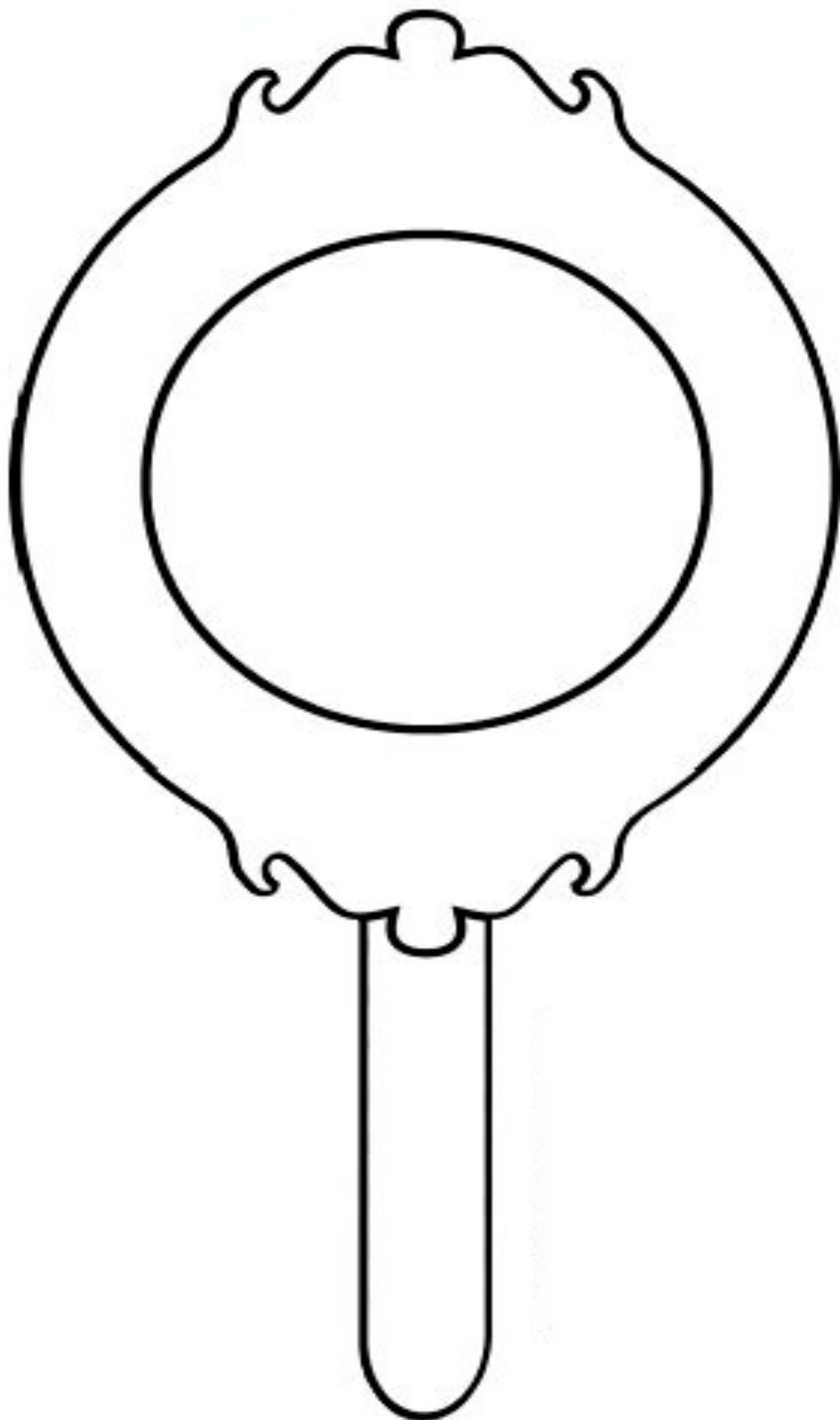
Benodigheden:

- Bijlage met de afbeelding van de spiegel (zie verder)
- Printer voor het afdrucken van de afbeelding;
- Gekleurd, stevig A4-papier;
- Aluminiumfolie;
- Schaar;
- Lijm;
- Stiften of kleurpotloden.

Werkwijze:

- 1) Print de printpagina van de spiegel op stevig, gekleurd A4-papier;
- 2) Knip de spiegel uit;
- 3) Knip een rondje van aluminiumfolie;
- 4) Plak het rondje van aluminiumfolie op de rechtse spiegel;
- 5) Kleef de twee kanten op elkaar
- 6) Versier de voor (en achterkant) van de spiegel met stiften of potloden.

'Na jaren zoeken vond hij daar
de plek ginds aan de and're kant
Want luister, kind, het is echt waar
Achter de spiegel lag dat land.'

s p r o o k j e s
e n z o

ZELF AAN DE SLAG: DRAMALES SPIEGELEN

Deze les begint vanuit het idee om elkaar te spiegelen, maar kan je uitbreiden tot zeer komische scènes. Het maakt niet uit welk spelniveau de leerlingen hebben, het is voor iedereen geschikt. In deze les zullen de leerlingen al spelenderwijs gaan acteren. Deze les is ook geschikt om met volwassenen en jongeren aan slapstick en komedie te werken.

Korte samenvatting

De leerlingen werken in tweetallen. Hierbij spiegelen ze elkaar. Dit wordt uitgebreid door het spelen van een personage en eventueel het voorbereiden van een scène.

Nodig:

Een ruime lege ruimte zoals een gymlokaal of klaslokaal waar de stoelen aan de kant staan.

Duur:

Voor leerlingen van de basisschool is een uur lang genoeg, ook in verband met de spanningsboog. Eventueel kan de les in tweeën worden gedeeld. Zo kun je ook wat meer tijd en aandacht geven aan het voorspelen van de scènes. Met oudere kinderen en volwassenen kan deze les 2 uur duren, al naar gelang de variaties die je toepast.

Doel van de les

Qua spel is dit een **fysieke les**. De leerlingen spelen voornamelijk met hun lichaam. Hun lichaam is wat het spel moet overbrengen, dus ze zullen hun lijf moeten gebruiken, ze zullen groot moeten spelen om bij het publiek over te komen. Wanneer het spelen voor publiek nog ondergeschikt is, is het spiegelen ook een goede manier om de leerlingen meer met hun lijf te laten spelen. Hiervoor zullen ze ook hun **creativiteit** moeten gebruiken. Niet alleen in het bedenken van de scènes, maar ook hoe ze de dingen met hun lijf kunnen vormgeven. Leg je meer de nadruk op het spelen van een komische scène, is niet alleen creativiteit van belang maar ook het spelen met **timing en spanning**. Daarnaast zijn de leerlingen ongemerkt ook aan het **improviseren** en werk je aan **speldurf**.

Begin - warming up

5 à 10 minuten

Omdat deze les zeer fysiek is, zorg voor een goed warming up, waarbij de nadruk ligt op het lichaam. Een simpele warming up kun je in de kring doen: Vraag de leerlingen jou na te doen. Ga één voor één alle lichaamsdelen langs, begin beneden met je voeten. Ga op 1 been staan en draai je voet los, draai even linksom en draai even rechtsom. Dan de andere voet. Dan het onderbeen, het andere onderbeen, draai je hele been los, draai het andere been los, draai je heupen los, draai met je bovenkant, handen, armen, schouders, en langzaam het hoofd. Schud en spring nog even alles los en iedereen is lekker warm!

Vooroefening - spiegelen

Laat de leerlingen in een grote lijn voor jou staan. Ga voor de groep staan en vertel dat zij de spiegel zijn. Alles wat jij doet, alles wat jij beweegt, moeten de leerlingen nadoen. Doe dit heel rustig, in slowmotion. Begin bij een hand die je langzaam optilt en langzaam door de lucht beweegt. Blijf daarbij op je plek staan en kijk of de leerlingen de goede hand bewegen. Blijf rustig doorbewegen, laat een ander lichaamsdeel bewegen, je been. Beweeg ook minder voor de hand liggende lichaamsdelen, je heupen, je knie, je buik, je hoofd enzovoort.

Spiegelen in tweetallen

Wanneer het spiegelen van de vorige oefening duidelijk is, verdeel je de leerlingen in tweetallen. Verdeel ook (dit kunnen ze ook zelf) wie A en wie B is. Zeg dat A de spiegel is en dat ze B moeten nadoen. Ze gaan nu het **spiegelen oefenen**. Loop daarbij rond en kijk hoe het gaat. Coach op het langzaam bewegen. Het helpt als je zegt dat ze elkaar zo goed moeten nadoen, dat jij niet kan zien wie de spiegel is en wie er voor de spiegel staat.

Zorg dat ze blijven oefenen, en roep om de minuten dat ze mogen **wisselen**, dan is B de spiegel, later weer A enzovoort.

Als je ziet dat het goed gaat, laat je de leerlingen dingen **uitproberen**: laat ze iets sneller gaan, laat ze eens naar de grond gaan, laat ze een klein stukje lopen, laten ze proberen om handelingen te doen voor de spiegel, of doen wat ze zelf altijd in de spiegel doen. Wanneer ze handelingen uitproberen laat ze ook oefenen om te draaien, bijvoorbeeld, dat ze naar achter draaien om iets uit een kastje te pakken. Dit principe is straks erg bruikbaar voor de scènes.

Toneel: spiegelen in een rol

Wanneer dit goed gaat - terwijl je ook steeds zorgt dat ze af en toe wisselen van rol - stimuleer de leerlingen **om een rol te gaan spelen**, laat ze doen alsof ze iemand anders zijn: Een deftige directrice die met haar kwaai kop zichzelf probeert op te maken, of een zenuwachtig meisje die haar liedje oefent voor de spiegel voor The Voice, of een stoere agent die niet weet wat hij aan moet als hij vanavond voor het eerst een date heeft, enzovoort.

Als het goed gaat, pik er af en toe een tweetal uit die je heel even laat spelen wat ze deden. Zo stimuleer je de leerlingen om dingen uit te proberen en om meer te durven.

Slapstick en humor

Nu het principe van spiegelen duidelijk is en ze dit ook kunnen doen terwijl ze een rol spelen. Geef je steeds een ingang van waaruit de leerlingen spelen.

Vraag steeds twee leerlingen om het voor te doen, en laat vervolgens de groep het principe oefenen:

- **De domme spiegel:** degene die de spiegel speelt is niet zo slim, wanneer de echte persoon naar links gaat, gaat de spiegel naar de verkeerde links. Pakt de echte persoon de tandpasta, dan is de domme spiegel de tandpasta kwijt. De echte persoon leest in een boek, en de domme spiegel wordt afgeleid door een spin in de hoek et cetera. De echte persoon kan ook last hebben van de domme spiegel: bijvoorbeeld hij heeft haast en moet naar een sollicitatiegesprek maar hij wordt vertraagd door de domme spiegel die alles fout doet.
- **De luie spiegel:** De spiegel heeft helemaal geen zin om te spiegelen, doet alles met tegenzin en maar half. De spiegel valt bijna in slaap.
- **De gemene spiegel:** Wanneer de echte persoon niet kijkt, doet de spiegel allemaal gemene dingen: hij wisselt de tandpasta om voor haarlak en maakt de schoenen kwijt. Of hij tikt op de schouder van de ander, en doet net alsof zijn neus bloedt als de echt weer omdraait.
- **De verliefde spiegel:** de spiegel is verliefd op de echte persoon.
- **De hysterische spiegel:** De spiegel maakt alles tien keer groter dan wat er in het echt gebeurt.

ENKELE BELANGRIJKE THEATERTERMEN

Het publiek

Het **publiek** is erg belangrijk tijdens een voorstelling. Er wordt gelachen om iets grappigs en gegriezeld bij iets engs. Om te laten horen dat het publiek tevreden is gaan ze 'applaudisseren'. Ze klappen voor de spelers, maar nooit door het toneelspel heen! Meeleven en meevoelen met wat er op het toneel gebeurt is prima, maar joelen en schreeuwen doe je in een theater eigenlijk nooit.

Licht

Als je tijdens de voorstelling omhoog kijkt zie je allemaal lampen die enorm veel **licht** geven. Het hele toneel wordt helder verlicht, zodat het publiek alles goed kan zien. De lampen hebben filters met verschillende kleuren die de sfeer op het toneel maken. Het kan op het toneel nacht zijn, terwijl je toch goed kan zien wat er gebeurt door een donkerblauwe filter.

Decor

Het **decor** is de achtergrond van het toneel. Het is speciaal voor die voorstelling gemaakt, je ziet waar de voorstelling zich afspeelt. In een bos, in een kasteel of op een kantoor bijvoorbeeld.

Coulissen

Aan de zijkanten van het toneel zijn de **coulissen**; stukken gordijn waardoor de acteurs en actrices het toneel op- en aflopen. Het gordijn voor het toneel heet het toneelgordijn.

Regisseur

De **regisseur** heeft de leiding over de uitvoering van een toneelstuk of een film. Hij of zij zegt tegen de spelers hoe er moet worden gespeeld. Bijvoorbeeld hoe de spelers moeten kijken of lopen. De regisseur bepaalt ook hoe de decors en de belichting van een toneelstuk eruit moeten zien en welke kleding de spelers moeten dragen.

Acteur

Een **acteur** speelt een rol in een toneelstuk of een film.

Technicus

Iemand die zorgt dat het licht, het geluid en het decor bij een voorstelling goed zijn.

Repetitie

Bij een **repetitie** oefen je voor een toneel-, muziek- of dansvoorstelling. Je moet je tekst kennen, weten waar je moet gaan staan en welke bewegingen je moet maken.

Rekwisieten

Rekwisieten zijn voorwerpen die in een voorstelling worden gebruikt. Dit kan bijvoorbeeld een vaas met bloemen of een reiskoffer vol met kleren zijn.

DE AFFICHE

